

LEIR NR. 8 VESTFOLD

25 år

1961 — 1986

LEIR NR. 8 VESTFOLD

25 år

1961 — 1986

LEIR NR. 8 VESTFOLD

«Se deg om - hvert smil du skue
er et gjenskinn av
broderhjertets varme lue -
smil som selv du gav.»

FORORD

Vårt skrift er ingen kronologisk beretning om hva vår Leir har utrettet eller erfart i løpet av 25 år. Slike kilder er lett tilgjengelige i Leirens arkiv for den som måtte ha interesse av dem.

Vi har i stedet valgt å markere 25-års jubileet med et skrift i den form det her foreligger, idet vi håper at det kunne vekke en smule interesse også utover Leir nr. 8 Vestfolds egen krets.

Avsnittet om Sandefjord Leirforening er hentet fra Leir nr. 8 Vestfolds 10-års beretning.

Vi takker de patriarker som på forskjellig vis har hjulpet oss med arbeidet.

Til å forestå utarbeidelsen av dette skrift ble følgende patriarker utsett av Leiren: Kristian Jansen, Rolf Ellingsen, Theo Rove.

Sandefjord, i januar 1986.

JUBILEUMSHILSEN FRA STOR SIRE

Det er meg en stor glede å sende en hilsen til Leir nr. 8 Vestfold i anledning leirens 25 års jubileum.

Ved passering av denne milepel er det fremfor alt grunn til å fremheve det utrettelige arbeid for Ordenen som Leirens ledelse har nedlagt helt fra pionertiden og frem til i dag. Jeg vil derfor takke alle som gjennom disse år har nedlagt et beundringsverdig arbeid i administrasjonen, med det rituelle arbeid og i de praktiske gjøremål i Leirens virke.

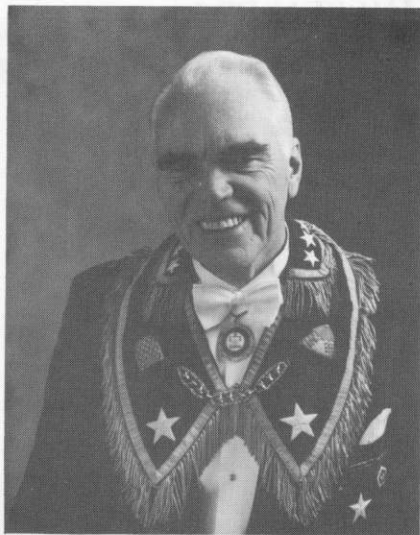
Storlogen takker for et utmerket samarbeide, og jeg ønsker hver og en av patriarkene lykke til med det videre arbeide for vår Orden.

Med patriarkalsk hilsen i T.H. og B.

Erik Evjen
Stor Sire

HILSEN FRA DISTRIKT DEPUTERT STOR SIRE

Sterk og populær - hyggelig og effektiv er vår kjære Leir her i Vestfold, og med denne karakteristik som grunnlag er det en særdeles stor glede for meg ved denne anledning å gratulere med 25-års jubiléet og si: Til lykke med jubiléet og fremtiden!

Min hilsen og gratulasjon innebærer også en dyp og ærbødig takk for den ære og respekt som Leir nr. 8 Vestfold og dens patriarker har vist meg som Leir- og Storembetsmann gjennom mange år !

Det er ikke tvil om at Leir nr. 8 Vestfold i løpet av de 25 år den har bestått i meget stor grad har maktet sin oppgave, nemlig gjennom undervisning å høyne forståelsen for og styrke følelsen av alment broderskaps forpliktelser hos sine medlemmer, slik formålsparagrafen tilsier. Det er heller ikke tvil om at vår Leir, i pakt med sin oppgave, har støttet distriktets Odd Fellow-arbeide, såvel direkte som indirekte i disse 25 år.

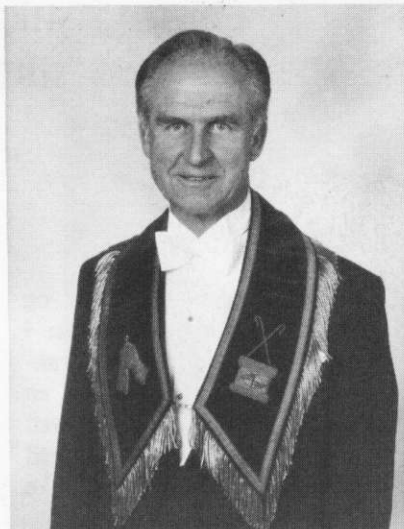
Det store og uegennyttige arbeide som hittil er nedlagt i vår Leir av embetsmenn og øvrige patriarker har utvilsomt virket som ringer i vannet: Først til glede og gagn for de nærmeste, nemlig patriarkene selv, så gjennom disse utover til logene og brødrene der, og derigjennom videre til våre medmennesker, alt i pakt med vår Ordens formål. Vår Orden har derfor all grunn til å takke Leir nr. 8 Vestfold.

Kjære patriarker ! La vår jubileumsgave være denne: Å gi av oss selv -og sammen gå inn for nye 25 år med sterke og effektive ringer i vannet til gagn for vår Leir og vår Orden !

Med patriarkalsk hilsen i T.H. og B.

Joh. Krohn
DDSS

HILSEN FRA HOVEDPATRIARK

Som Hovedpatriark i Leir nr. 8 Vestfold er det en glede for meg å gratulere med 25-års jubiléet 5. februar 1986.

Ved ethvert jubileum er det naturlig å se seg tilbake. Vi tenker med takknemlighet på de patriarker som gikk i spissen for dannelsen av vår Leir. 25 år høres ikke så imponerende ut, men i et menneskes liv er det betydningsfullt. Blant Leirens chartermedlemmer er det bare én gjenlevende som kan feire dagen sammen med oss.

For meg har det vært en givende inspirasjon å delta i leirarbeidet, og jeg har følelsen av at samhørigheten og utviklingen i Leiren har betydd meget for patriarkene.

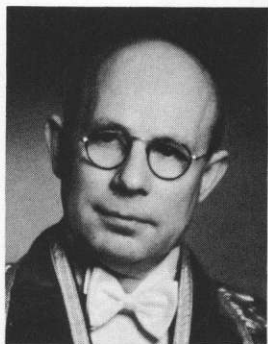
Vestfold er et lite fylke med små avstander. Ingen medlemmer i fylkets 6 loger har lenger avstand til Leirens hovedsete enn at det kan nås på en times biltur. Dette gir selvfølgelig positive utslag i fremmøte og i Ordensarbeidet for øvrig.

Måtte de neste 25 år bli et lykkens kvart sekel for Leir nr. 8 Vestfold og bringe patriarkene Odd Fellowskapets sanne gleder under den fortsatte vandring !

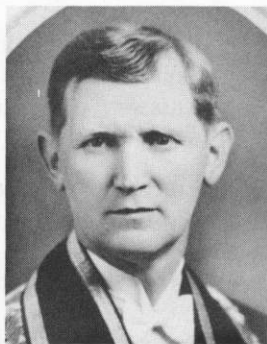
*Med patriarkalsk hilsen
i T.H. og B.*

*Åge Wilh. Lie
HP*

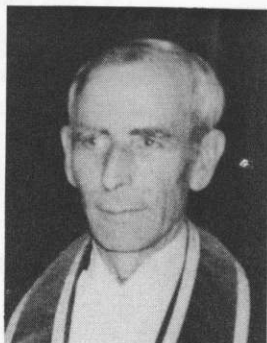
LEIR NR. 8 VESTFOLDS CHARTERMEDLEMMER

Eigil Evensen

Halvard Haavaldsen

Hans Chr. Christiansen

Johan Samuelsen

Ingolf Vørrang

SANDEFJORD LEIRFORENING

Sandefjord Leirforening ble stiftet 6. september 1937. Dens styre de første ti år var:

Formann: Harald Larsen
Skr. : Stefanus Jacobsen
Kasserer: Eigil Evensen

Ved Leirforeningens møte 18. oktober 1956, hvor 40 patriarker var til stede, ble det drøftet muligheten for dannelse av egen leir. Resultatet av avstemningen ble:

31 for, 6 imot og 2 stemte blankt.

Saken ble forelagt Storlogen og Leir nr. 1 Norge, og på Leirforeningens møte 2. mai 1957 ble det overlatt til styret å søke Stor Sire om bevilling til å opprette Leir med sete i Sandefjord, og sørge for de nødvendige underskrifter.

Saken utviklet seg nå forholdsvis raskt, og 20. januar 1961 holdt Leirforeningen sitt 127. og siste møte.

Allerede på møte i september 1960 ble det foretatt valg av embetsmenn for den nye Leir.

Ved Leirforeningens avsluttende møte viste protokollen et medlemstall på 153 fordelt på 29 i P-graden, 35 i DGL-graden og 89 i DKP-graden. Den siste protokoll avsluttes således:

«Det er med store forventninger om den nye Leirs fremtidige virke vi avslutter beretningen for 1960, og det er også den siste beretning fra Sandefjord Leirforening, som i alt har avholdt 127 møter, idet vi da også regner med Leirforeningens møte 20. januar 1961.»

GROVSMEDEN THOMAS

*Det banket så stille på ytre dør.
Thomas smed ville inn å lære.
Du gjorde som hedersmenn gjerne gjør.
Du dyrket ditt yrke med ære.
Du løftet din hammer, du blåste din belg.
Du brukte din hverdag, men helligholdt helg.
Måtte det således være.*

*Du lovet ditt løfte. Du lyttet til bønn,
som fordum i laugslivets lover.
Du talte av hjertet og høstet som lønn
en Orden å våke over.
Du smidde tre ringer av glødende jern
og bød dem å lyse på ferden
for brødre som søkte i vennskap et vern
om kjærlighet, sannhet i verden.*

*Din tid var en lunefull livets lek
med menneskers skjelvende skjebner
som søkte en mann lik den rotfaste ek,
en broderånds trofaste vebner.
Din tid var den søte forventningens drøm
om kommende fruktbare vårer.
Men tiden var også en tårenes strøm
med salt fra de tørrede tårer.*

*Da hevet du røsten. Da tok du det ord
av tusener samlede brødre
alltid å hjelpe en lidende bror
og sørgende småbarn og mødre.
Da løftet du mannen i tanke og sinn,
åndet ånd i den lære du lærte,
alltid å trenge dypere inn
til det varme, barmhjertige hjerte.*

*Dine bud trengte ikke en høy katedral,
kun din ensomme, tusmørke smie,
der du stod ved din ambolt når dagen var all
og lærte å lytte og bie.
Det trengtes ei domklokkers malmfulle klang
for å samles andektig til messe.
Det var fred der du stod ved din ambolt og sang
og fikk glød fra din ulmende esse.*

*Så vandre ditt budskap til andre land,
til sol mellom palmenes stammer,
til nordlandets klipper ved Ishavets rand,
til mørket der nordlyset flammer.
Vi takker deg, grovsmed, for alt du lot skje.
For senere slekt er det gjort,
når kommende brødre du aldri fikk se
banker stille på ytterste port.*

Theo Rove

TANKER OG MINNER VED LEIR NR. 8 VESTFOLD'S 25-ÅRS JUBILEUM 5. FEBRUAR 1986.

Jeg er glad for at jeg som eneste gjenlevende chartermedlem har fått anledning til å skrive noen hilsningsord til vår leirs 25-års beretning. Som veteran unngår jeg vel ikke at min hilsen får enkelte nostalgiske islett.

Jeg hilser og gratulerer Leir nr. 8 Vestfold med 25-års jubiléet, og gleder meg over at den er en frisk og livskraftig jubilant. Samtidig følger min personlige takk for hva leiren har gitt meg av rike opplevelser og varige etiske impulser. Disse 25 årene har styrket meg i troen på leirinstitusjonens berettigelse og dens betydning, både for Ordenens vekst og for de enkelte ordensbrødres liv.

Vår leir har vist sin livskraft, bygd som den er, på det høyetiske motto: «Tro, håp og barmhjertighet.» For meg personlig har mitt «samliv» med leiren, dens embetsmenn og patriarker gjort min tilværelse rikere, mitt sinn tryggere. Denne erkjennelse er sterk, men jeg tror at patriarker flest har følt det samme som jeg.

Leiren er - liksom logen - blitt et tilfluktsted hvor en søker fred og sinnets ro. Ikke som passive eskapister fra vår krisefylte samtid, men som mennesker med det mål å bygge opp våre etiske holdninger, slik at vi kan bli aktive forkjempere for fred, toleranse og menneskeverd.

Til det formål trenger vi styrke. Den finner vi i leiren, under dens lysende stjernehimmel. Henrik Wergeland har sagt: «Klag ikke under stjernene over mangel på lyse punkter i ditt liv.» Det bør heller ikke vi gjøre når vi i leiren finner kretsen av patriarker sluttet omkring oss til felles innsats for Odd Fellowordenens idealer og medmenneskelig handling. Da føler vi styrken i at logene er knyttet til vår leirs større enhet, og vi aner Odd Fellowordenens vidtfavnende styrke. Når vi så i vårt daglige virke og liv rekker et medmenneske hånden til hjelp og støtte, så husk det er en forpliktende hånd med leirringens symboler.

Min egen inntreden i leirinstitusjonen ble for meg et møte med et varmt etisk kraftsentrum, et større Odd Fellowmiljø, hvor patriarker sluttet seg om meg med en spontan velkomsthilsen.

Jeg fikk mine leirgrader i Leir nr. 1 Norge. Det ble uforglemmelige opplevelser. Jeg var så heldig å bli ført i alle 3 gradsseremonier, så inntrykkene ble ekstra sterke. Gjennom min ledsagers faste hånd kunne jeg føle når høydepunktet i seremonien nærmet seg. Og et erindringsbilde står ekstra klart for meg: En høyreist skikkelse i et strålende belyst landskap med sin manende appell om barmhjertighet, fred og universell toleranse.

Scenen sto i skarp kontrast til hverdagen der ute, hvor Berlinblokade og krise truet menneskeheten. Lite ante jeg da at jeg bare 5-6 år senere skulle oppleve de samme inspirerende seremonier i egen Vestfold-leir, og at jeg gjennom 10 år skulle få delta aktivt i dem.

Odd Fellowordenens vekst etter 1945 styrket vår optimisme og troen på våre ordensmål. Etter 5 års påtvunget passivitet var det liksom en oppdemning av krefter og tiltakslust som brast. Energien ble frigjort, og det ga resultater. Ved krigsutbruddet hadde Odd Fellowordenen i Norge 20 loger og 1 leir, nemlig Leir nr. 1 Norge. 15 år etter freden - ved utgangen av 1960 - var det blitt 66 loger og 7 leire i landet.

I 1956 var det blitt hele 5 loger i Vestfold. Dette dannet en solid bakgrunn for Sandefjord Leirforening som tok opp tanken om egen leir i Vestfold. Dette falt tidsmessig sammen med de to Sandefjord-logers planer om nye lokaler. Planene om leir og byggeplaner ble synkronisert og iverksatt. Et stort fremskritt for Odd Fellowordenen i Vestfold ble virkelighet. Stor takk må rettes til de patriarker og logebrødre som sammen gjennomførte sine planer, og sørget for at en ny distriktsleir og et nytt ordensbygg ble realiteter.

Lørdag den 4. februar 1961 ble den store logedagen for Sandefjordlogene nr. 15 Kongshaug og loge nr. 48 Færder. Det prektige nybygg sto ferdig og ble innviet. Neste dag, søndagen den 5. februar, ble den store Odd Fellow-dagen for hele Vestfold. Leir nr. 8 Vestfold ble høytidelig instituert i det prektige nybygget med en flott, rommelig og velutstyrt sal, som imøtekom både logens og leirens krav, samtidig som selskapsrom etc. var tilgodesett på en utmerket måte.

Det var et stolt og begeistret embetskollegium som inntok sine embetsstoler. Men samtidig var vi oss vårt ansvar bevisst. Forventningene til oss var store. Vi skulle bygge opp leirens administrative rutine fra grunnen av, og samtidig fylle den prektige ordenssal med leiraktiviteter og seremonier som var en leir verdig. Det ble en inspirerende og krevende innsats i god Odd Fellow-ånd, ledet av vår dynamiske og dyktige H.P. Han er nu forlengst gått bort, og 4 andre av kollegiets medlemmer med ham. Bare 3 av oss fra det første kollegiet lever fremdeles og kan håpe på å få oppleve 25-års jubiléet.

Vårt leirarbeid ble støttet av dyktige og innsatsvillige utnevnte embetsmenn. Vår belønning ble en stadig økende tilgang av patriarker. Stadig flere logebrødre fulgte kallet til leiren. Medvirkende årsak til ekspansjonen var selvsagt at vi hadde fått vår egen leir i fylket, med lett og kort adkomst fra samtlige Vestfoldloger. Etterhvert ble våre seremonier trygt og godt innkjørt, og jeg tror vår leir kan rose seg av høy seremoniell standard gjennom sine 25 år.

I mars 1970 gikk et stort Odd Fellow-treff av stabelen på Park Hotell. Det skjedde etter initiativ av leirens H.P. Odd Fellows av alle grader fra Odd Fellow loger og Rebekka loger i Vestfold med eller uten ektefeller var invitert til å delta. Det ble en stor suksess. Vår initiativrike H.P. fulgte opp suksessen. Året etter - den 6. februar 1971 - ledet han det store og vellykkede Odd Fellow-treff som dannet en festlig ramme om Leir Vestfolds 10-års jubileum. Med cirka 350 deltakere - invitert på samme måte som ved treffet året før - ble det en solidarisk mønstring av Odd Fellow Ordenen i Vestfold.

Vertskapet - Leir Vestfold med H.P. i spissen - fikk sin meget velfortjente hyllest for arrangementet. Kontakten ble fastere mellom leiren og logene og styrket vårt felles arbeid fremover. Oppslutningen om arrangementet førte også til enda 2 felles Odd Fellow-treff i leirens regi.

En har grunn til å tro at den positive oppslutning om leirens Odd Fellow-treff var en manifestasjon av Odd Fellow-samholdet i Vestfold og en styrkelse av vår leirs posisjon. I alle fall har vår leir hatt en fortsatt solid og livskraftig utvikling i de 15 årene frem til i dag. Men så har den også hatt ledere og embetsmenn som både administrativt og sermonielt har vernet om vår standard som leir.

Gjennom 25 år har leirmøtene vært gode stunder i mitt liv. Der har jeg funnet motvekt mot den tyngsel som utenverdenens uro og kaos ofte skapte i mitt sinn.

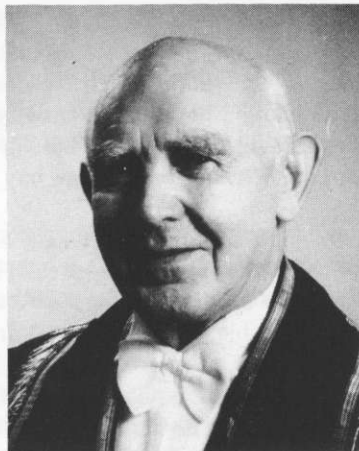
Det var ikke bare de givende seremonier som oppmuntret, men også patriarkenes faste, åpne hånd og varme lyse smil som møtte oss hver gang vi ankom til møtene. Jeg erfarte sannheten i Albert Schweitzers ord: «Det eneste det kommer an på, er at vi kjemper for at det skal være lys i oss. Denne kampen vil andre merke, og når lyset er i et menneske, skinner det av det.»

Kjære patriarker, la oss med Tro, Håp og Barmhjertighet kjempe for optimismens lys i oss. Selv om våre mål er fjerne, la oss si med Arnulf Øverland:

«Husk at også jorden er en stjerne !»

Ingolf Vørrang

PATRIARKEN

«Videre er det dukket opp et nytt meddelelsesblad i Sandefjord, Patriarken.»

Slik avsluttet tidligere Stor Sire Håkon V. Ruud sin omtale av norske Odd Fellowpublikasjoner i jubileumsskriftet, da den Uavhengige Norske Storloge, IOOF, fylte 50 år i 1970.

Jeg var både glad og takknemlig for den oppmerksomhet som ble vist Loge Færder's avis Færder Blink i jubileumsboken, men også at Patriarken, som da såvidt hadde sett dagens lys, ble nevnt var ganske uventet.

Som Hovedpatriark for Leir nr. 8 Vestfold var det en tanke som opptok meg sterkt: Å skape kontakt med og mellom Leirens 300 medlemmer. Gjennom Færder Blink var det høstet gode erfaringer. Brødre som vanligvis var å se ved logens møter og sammenkomster fikk en saktens kontakt med. Verre var det å skape kontakt med dem som sjelden møtte, og enda vanskeligere med dem som hadde sitt yrke på sjøen og ikke hadde mulighet for å møte. Det siste har jeg selv opplevd, og jeg husker hvor takknemlig jeg var når det iblant kom en hilsen fra logen. Det var slike tanker som lå til grunn for og ga støtet til at Færder Blink og siden Patriarken ble til. Dobbelts gledelig var det å se at leiravisen etterhvert også ble godt mottatt og at den kunne skape kontakt, ikke minst med dem som på grunn av sykdom og høy alder ikke kan møte.

Ingen var på forhånd rådspurt da Patriarken plutselig dukket opp. Det hele gikk for seg for egen regning og risiko, og egentlig ikke helt etter reglementet, men jeg tror fortsatt at det var veien å gå. Litt oppmuntrende var det å lese at

vår første Stor Sire, Sam Johnson, benyttet samme fremgangsmåte da Odd Fellow Bladet kom til i 1923.

De første nummer av Patriarken dukket bokstavelig talt opp fra et kjellerrom ved skolen i Jernbanealléen. Produksjonsutstyret besto av en gammel skrivemaskin og en selvlaget duplikator, og de første nummer av bladet bar tydelig preg av dette.

Utgifter til porto ble noe redusert ved at enkelte patriarker påtok seg distribusjonen, ofte ved logemøter.

Etter vel et år ble så Patriarkens videre skjebne tatt opp i Leiren.

Det ble antydning et ønske om at bladet kunne komme ut inntil fire ganger i året, og at utgiftene kunne dekkes av Leiren. Ingen ga uttrykk for spontan tilslutning, men tausheten som fulgte ble tolket som samtykke. Dermed var saken ordnet og Patriarken en realitet.

I samtale med en patriark fra et annet distrikt for noen år siden, sa vedkommende: «Når du trekker deg og gir opp, da blir det slutt på både Færder Blink og Patriarken.» Jeg var ikke enig med ham, og jeg er både takknemlig og glad over å vite at dyktige og villige hender har tatt over, og at arbeidet føres videre, til glede for patriarkene.

Mitt ønske for Patriarkens fremtid finner jeg i sluttstrofen i et gammelt dikt:

*«Hva teller vel omtale i skrift eller ord
om bare det gror i ditt plogjerns spor.»*

Kristian Jansen

ODD FELLOW....

kjært navn med
mange tolkninger

Navnet Odd Fellow er meget interessant både historisk og språkhistorisk. En rekke teorier om navnets betydning er gjennom tidene blitt fremsatt, men ikke alle er like sannsynlige.

I en større engelsk ordbok er «Oddfellow» betegnet som et fantasifullt navn (a fanciful name) hvor «odd» blir oversatt til «rar» og «eksentrisk» (peculiar, eccentric). Jeg tror ikke forklaringen er så enkel som dette. Men la oss se nærmere på noen av de teorier som i årenes løp har prøvd å forklare dette merkelige navn, og la oss starte med ordet «fellow». Det er nemlig av norsk opprinnelse. Det kommer av det norrøne ordet «felagi». Det ble opprinnelig brukt om en person som delte noe med andre, eiendom eller fe. De som hadde fe i lag på fellesbeitet var nære naboer og venner og ble kalt «felagi». Det er ganske interessant å tenke på at dette ord, som ikke lenger brukes i Norge, er kommet tilbake til oss i denne språklige forkledning!

Så til ordet «odd». Mange har antydnet at dette ord ble gitt alle disse små, lokale foreninger på grunn av de merkelige seremonier man hadde. Det ble også hevdet at Odd Fellowbevegelsen var en naturlig utløper av frimurerne, at «odd» egentlig var en forvanskning av «hod», det engelske ordet for den trekasse som håndlangerne bruker til å bære mursten frem til murerne. Altså frimurernes håndlangere! Jeg synes opphavsmannen til denne teori fortjener ros for sin oppfinnsomhet.

En mer sannsynlig forklaring er den som ble fremsatt av redaktøren i «Oddfellows' Magazine» for september 1888. Sitat: «De som har gjort det til

sitt studium å fordype seg i den tåkete fortid, er tilbøyelig til å mene at Oddfellows er etterkommere av de gamle håndverkerlaug som det var en sann overflod av i det 16. århundre. Vi vil ta sjansen på en teori basert kun på en betraktning av de ulike kjente fakta, nemlig at mens frimurerne holdt murerlaugenes tradisjoner intakt, så utgjorde Oddfellows en samling av alle de andre som ikke var sterke nok til å danne egen forening. Oddfellows var således ikke ullhandlere, kleshandlere, fargere eller smeder etc., men en sammenslutning av en rekke andre håndverkere, altså venner fra ulike håndverk: Odd Fellows. Likheten med frimurerne i ritualer og seremonier skulle støtte denne teori. «Sitat slutt.

Dette var en teori som lenge var akseptert. På engelsk har man jo et uttrykk som heter «odd man out». Det er den person som faller utenfor når gruppeinndeling er foretatt.

En engelsk bror ved navn Shapley som har forsket meget i Odd Fellow Ordenens historie og som er meget vel ansett blant ordenshistorikere i Manchester Unity, var ikke enig i nevnte teori. Han mente at Odd Fellow loger var resultatet av knoppskytinger fra frimurerne. Medlemmer av frimurerloger opprettet andre loger som ble ledet etter andre retningslinjer. Ordet «odd» i navnet Oddfellow (skrevet i ett ord på den tiden) som ble tillagt disse loger ble nå brukt i en annen mening, nemlig «uvanlig», «unik». Shapley siterer fra Aristarchuslogens* ritual: Our great Odd-Master, invisible, incomprehensible and eternal. (Vår store unike Gud, usynlig, ufattelig og evig). «Odd» er her brukt til å beskrive Guddommen som noe helt utenfor menneskelivet. Derfor mente Shapley at Oddfellows betyr «Guds brødre».

Burn fra Glasgow antyder i sin bok «En historisk skisse av Oddfellowskapet», utgitt av Abel Heywood omkring 1850, at navnet ble brukt i de tidligste festpregede loger uten noen annen baktanke enn å stikke seg litt ut fra andre dødelige.

En svensk Odd Fellow kom for få år siden med en ny forklaring som gikk ut på følgende: Kirkebyggerne, de som arbeidet i sten, slo seg tidlig sammen i sluttede laug. Trearbeiderne, derimot, ble stående utenfor. De slo seg da sammen under navnet Wood Fellows som siden er blitt til Odd Fellows. En artig innfallsvinkel, men neppe til å ta alvorlig.

Under den franske revolusjon kom alle vennskapelige foreninger og loger i store vanskeligheter. De engelske myndigheter hevdet nemlig at disse forenin-

**Aristarchuslogen er ofte nevnt i ordenshistorisk sammenheng fordi man i logens protokoller har funnet skriftlig materiale av stor betydning.*

ger var med på å spre revolusjonære ideer blant sine medlemmer. Derfor kom den lov som er kjent under navnet Corresponding Societies Act (1779). Den undertrykte alle foreninger hvor man avla ed og hvor man kunne **kontakte hverandre (correspond)** ved hjelp av tegn og passord. Det er verd å merke seg at frimurerne var unntatt fra denne lov. Så streng var opprettholdelsen av loven med spioner og tystere, at de svake bånd som var knyttet til hovedloger ble kuttet over, protokoller ble ødelagt og alle spor av logens eksistens slettet ut. Her har vi forklaringen til at kildematerialet er så ytterst sparsomt. Vesentlige informasjoner om Ordenens fortid gikk tapt med disse protokoller.

Jeg har nevnt dette med edsavleggelse. Alle gilder og laug, vennskaps- og brodersamfunn som oppsto i England fra tidlig middelalder hadde en ting felles: Alle måtte avlegge en høytidelig ed for å anerkjennes som medlem. Derfor er det interessant å se språkhistorisk på ordet «ed», (engelsk oath). Språkhistorisk deles det engelske språk i tre epoker: Gammelengelsk eller angelsaksisk, talt og skrevet fra ca. år 450 til 1100, mellomengelsk fra 1100 til 1500 og så moderne engelsk frem til vår tid.

På gammelengelsk ble ordet skrevet «ath», uttalt med å-lyd. På mellomengelsk ble vokalen forandret til o, fortsatt uttalt med å-lyd, altså «oth». Det er dette ordet som høyst sannsynlig opprinnelig er blitt brukt. Betydningen må da bli: Personer som er knyttet sammen ved edsavleggelse, edsbundne brødre. Helt sikker kan man vel aldri bli, men dette er en sannsynlighet som grenser til full visshet. Det viser jo også at navnet er av gammel dato.

Rolf Ellingsen

1842 OG ALBUQUERQUEPAKTEN

Den 20. september 1984 skjedde en viktig begivenhet i internasjonal Odd Fellowsammenheng. En pakt, den såkalte Albuquerquepakten ble undertegnet av representanter for Manchester Unity of Odd Fellows og representanter for I.O.O.F., både amerikanske og europeiske. Paktens målsetning er å «arbeide gjensidig for bedre å kunne forstå hverandre og for etter beste evne å fjerne forskjeller samt å spre Odd Fellowshipets budskap til større deler av verden.»

Det hadde da gått 142 år siden bruddet mellom den amerikanske orden og moderordenen i England. Det kan derfor være av interesse å se litt nærmere på årsakene til dette famøse brudd i 1842.

I årene etter at Thomas Wildey hadde etablert den første Odd Fellowloge i Den nye verden i 1819 var forholdet mellom de amerikanske og engelske brødre preget av hjertelighet og vilje til å holde kontakten vedlike, til tross for lange og besværlige reiser over havet. Logegrader ble utvekslet, bl.a. hadde Thomas Wildey med seg to amerikanske grader da han besøkte England i 1826, og disse grader ble behørig tatt i bruk i engelske loger. Wildey fikk en strålende mottakelse i England. Han ble tilbudt en gullmedalje til minne om besøket, men avslo høflig, i det han sa at han foretrakk i stedet et fribrev for Den Amerikanske Storloge til bekreftelse av det fribrev han tidligere hadde fått fra Loge Duke of York. Dette ble med glede etterkommet. Ironisk nok kom dette fribrev til å medvirke til atskillelsen av de to ordener med sine utvetydige ord: «Hermed bemyndiger vi Den Amerikanske Storloges Storsire å drive Odd Fellowvirksomhet uten innblanding fra noe annet land, så lenge virksomheten drives etter Odd Fellowshipets prinsipper og renhet».

På grunn av den store avstand kom utviklingen av de to jurisdiksjonene til å bli noe forskjellig, ikke minst organisasjonsmessig. Amerikanerne ønsket å påvirke og delta i styringen av Odd Fellowshipets utvikling. De avskaffet, som et eksempel, bruken av alkohol på sine logemøter og henstillet til engelskmennene å gjøre det samme. Manchester Unity avviste dette, høflig, men bestemt.

Det ble gjort forandringer i Ordenens verk fra begge sider og ofte uten konsultasjoner på forhånd. Dette skapte irritasjon, ikke minst hos de engelske brødre, som følte seg som «storebror» med sine 1632 loger og ca. 113.000 medlemmer mot amerikanernes 155 loger og 11.000 medlemmer (1839).

I tiden før 1840 emigrerte en hel del engelske brødre til Amerika, og naturlig nok søkte de seg inn i de amerikanske loger. Mange av disse nye brødre var relativt ubemidlet og utgjorde derfor en sterk belastning på de enkelte logers økonomi. I 1841 utså Den Amerikanske Storloge Stor Sekretær James Ridgely til å kontakte Manchester Unity med tanke på en harmonisering av Ordenens verk slik at man kunne løse problemene med gjensidig besøk, og også sikre brødre i sykdom og økonomiske vansker etter emigrasjon. Det første brev ble sendt i april 1841 og ble møtt med stor velvillighet fra engelsk side. Men så skjedde det noe som kom til å danne opptakten til det endelige brudd. Engelskmennene brøt korrespondansen med Ridgely. De hadde fått vite at at amerikanerne på sitt Storlogemøte i 1840 hadde opphevet ordningen med passord som eneste krav til identifikasjon. Andre krav skulle nå stilles den besøkende, krav som gjorde det umulig for engelske brødre å få innpass i amerikanske loger uten å forandre sitt eget lovverk. Dette ble tatt meget ille opp, og på Annual Movable Committees (AMC, Manchester Unitys «Storlogemøte») møte i juni 1841 ble amerikanerne truet med at hvis de ikke før neste møte hadde truffet beslutninger om å behandle engelske brødre i Odd Fellowskapets sanne ånd, måtte de ta de nødvendige skritt for å beskytte sine medlemmer. Og med nødvendige skritt mente de selvfølgelig opprettelsen av egne loger i USA.

Europeiske Odd Fellows, også ordenshistorikere, har en tendens til å være pro-amerikanske i synet på det som her skjedde. For å rette noe på dette vil jeg sitere noe av det som forfatterne av Den Offisielle Odd Fellowskapets Historie skrev 50 år senere: «Det synes beklagelig, selv i dag, at vi gjorde dette her hos oss (forandringer i besøkskravene), for hadde vi fulgt den gamle ordningen noen år til, er det nesten sikkert at de to Ordener hadde blitt forenet, og deres makt og innflytelse mer enn fordoblet.» Men så legger de til: «Mange års erfaring synes å bevise at disse to nasjoners folk aldri kan være partnere. Hvert enkelt folk har vist en tendens til å lede og herske, og derfor trekker vi den konklusjon at verden er stor nok for oss begge, om vi fortsetter hver for oss.»

Twisten mellom partene hadde nå nådd et kritisk punkt, og skulle man komme frem til løsninger, var det umiddelbart nødvendig med forhandlinger.

I mai 1842 sendte den amerikanske Storloge en deputasjon (Foreign Mission) bestående av to medlemmer til England for å forhandle. Disse var Stor Sekretær James Ridgely og Stor Kapellan I.D. Williamson. De ble godt motatt av sine engelske brødre, som på sin side valgte ut fire høytstående delegater

fra AMC. Etter at man var blitt enige om et par mindre saker, kom man til selve stridsspørsmålet. I det engelske forslag til overenskomst sto skrevet: «De amerikanske brødre gir sitt samtykke til å motta engelske brødre, utstyrt med lovlig reisebrev, som fullverdige medlemmer i sine loger mot betaling av et beløp som ikke må overstige 10 ½ shilling.»

Her skal vi merke oss at denne betaling var mindre enn de amerikanske brødre selv måtte betale, og at denne bestemmelsen sto klart i strid med det som amerikanerne oppfattet som Storlogens selvstyre i økonomiske spørsmål. Man kan kanskje bebreide engelskmennene for liten smidighet ved å fremsette forslaget i ultimatus form. Ridgely og Williamson hadde neppe noe valg. De måtte si nei, og dermed var det duket for fullstendig brudd. Det gjensto nå bare å takke for et behagelig samarbeid i høflige, men stive former, og med ønske om lykkelig hjemreise.

Ridgely og Williamson skrev en utførlig rapport til Storlogen. Denne rapport tilkjennenga tydelig at Manchester Unitys handlinger og praksis ikke var i overensstemmelse med den amerikanske Orden, og at det ingen utsikter var for en mulighet til gjenforening, harmoni og gjensidig utbytte. Storlogen fattet så denne resolusjon den 23. september 1842: «Denne Storloge har sett seg nødtvunget til å oppløse de bånd som hittil har knyttet den amerikanske Orden til Manchester Unity i Storbritannia.» Dette ble så bekreftet i sterkere ordelag 22. september 1843: «... at all forbindelse mellom Manchester Unity og vår Storloge fra nå av er avskåret, og at denne Storloge har den eksklusive rett til å opprette Odd Fellowloger og Leire over hele verden.»

Av de dokumenter som ble fremlagt av Storsire Kennedy i 1842 fremgår det at de to amerikanske forhandlere bodde på Hotel Eagle i Wigan (omtrent midtveis mellom Liverpool og Bolton) hvor også de engelske forhandlere bodde. I den avsluttede fase av forhandlingene var forholdet mellom de to delegasjonene så anstrengt at all kommunikasjon foregikk pr. brev.

Engelskmennene var dypt skuffet over den amerikanske rapport, og en komite, oppnevnt i Bradford for å se nærmere på den, uttalte seg slik: «Komiteen har lest rapporten som er skrevet av herrene Ridgely og Williamson til Storsire Kennedy i den amerikanske Storloge. Vi beklager dypt at de har brukt et språk og kommet med uttalelser i denne rapporten som er fullstendig usanne, og at de tanker man gjør seg om AMCs handlinger og motiver er utilstedelige og fornufsstridige. På vår side har vi tilstrekkelig bevis for at vi gjorde vårt ytterste for å møte dem så vennlig som mulig, slik at de to Ordener kunne tale med samme tunge.»

Ridgely uttalte i 1873, mer enn 30 år etter bruddet: «Jeg forsikrer på tro og ære at hvert ord av vår rapport er sant.»

Hva blir så historiens dom over dette tilsynelatende nødvendige og meget bitre brudd. Jeg tror man skal vokte seg vel for å felle en ensidig dom. Mye tyder på at begge parter møtte med fastlåste standpunkter og at utfallet var gitt på forhånd. Man fornemmer også at den lille tue som veltet lasset bare var et «vikarierende argument» for større og dypere konflikter. Engelskmennene representerte den tallmessige styrke, og dermed den selvsikkerhet som ikke er det beste utgangspunkt for innrømmelser. Amerikanerne møtte med sterke organisatoriske kort og viljen til å videreutvikle de Odd Fellowske ideer og føre dem ut i verden. Sett under denne synsvinkel hadde kanskje bruddet en viss berettigelse. Men det hadde selvfølgelig også sin smertelige pris. Man kan spørre: Hvor hadde vår bevegelse vært i dag dersom de to ordener hadde gått sammen om arbeidet for den globale utbredelse av våre ideer?

142 år er en lang atskillelse, og avstanden mellom de to ordener er ikke blitt mindre. Men ennå finnes felles tankegods av fundamental verdi, og Albuquerquepakten gir håp om fornyet samarbeide slik at man etterhvert igjen kan begynne «å tale med samme tunge.»

Rolf Ellingsen

EMBETSKOLLEGIET I JUBILEUMSÅRET

1. rekke fra venstre; Eks. HP Rolf Ellingsen, 1. HM Joh. W. Fraas, HP Åge Wilh. Lie, YP Haakon Henriksen.

2. rekke fra venstre: 2. HM. Ludvig Eskedal, Sekr. Theo Rove, Skattm. Helge Flekke, Kasserer John Moe.

KORT MEDLEMSSTATISTIKK

Leir nr. 8 Vestfolds høyeste medlemsnummer er 586.

Pr. 31./12-85 er det samlede medlemstall 365, som fordeler seg slik på de seks logene i vårt distrikt:

Loge nr. 15 Kongshaug	88
Loge nr. 26 Svenør	79
Loge nr. 27 Kong Sverre	52
Loge nr. 40 Vern	49
Loge nr. 48 Færder	60
Loge nr. 85 De Tre Holmer	37

I tiden før vår Leir ble stiftet ble i alt 157 patriarker fra Sandefjord Leirforening opptatt i Leir nr. 1 Norge.

Vi ønsker ved denne anledning å uttrykke vår takk til Leir nr. 1 Norge for all hjelp og inspirasjon gjennom mange år!

LEIR NR. 8 VESTFOLD'S EMBETSMENN 1961 - 1986

(Tallene i parentes gjelder l ge nr.)

�R	HP	YP	1. HM	2. HM	SEKRETÆR	KASSERER	SKATTMESTER
1)	1961 - 63	Ing. Vørrang (40)	Ragnar Berg (27)	Kr. Jansen (48)	Sig. J. From (15)	H. Ch. Christiansen (26)	B. Gustavsen (48)
	1964 - 65	Ing. Vørrang (40)	Ragnar Berg (27)	And. Andersen (27)	Sig. J. From (15)	Ivar M. Skancke (26)	B. Gustavsen (48)
	1966 - 67	Ing. Vørrang (40)	I. M. Skancke (26)	And. Andersen (27)	G. Torgersen (27)	Bernt Lie (48)	Rolf Eriksen (15)
	1968 - 69	Ragnar Berg (27)	A. Gudmundsen (40)	E. Ambjørnsen (26)	L. F. Johannessen (27)	Sverre Feen (48)	Walter Lagim (15)
2)	1970 - 71	Kr. Jansen (48)	H. Stensholt (27)	E. Ambjørnsen (26)	Walter Lagim (15)	Morten Berg (15)	Jimmy Luberth (48)
	1972 - 73	Kr. Jansen (48)	L. Th. Ambjørnsen (26)	R. Tanberg (26)	Henrik Eikås (15)	Per Sj�ng (40)	Odd Abrahamsen (48)
	1974 - 75	L. Ambjørnsen (26)	Joh. L. Krohn (27)	R. Tanberg (26)	Anders Eikodd (48)	Per Sj�ng (40)	Paul Auby (15)
	1975 - 77	Jens Flakstad (40)	O. Kj. Waailann (48)	Fr. Charlesen (26)	Thorolf Skran (40)	Rolf Johansen (15)	Paul Auby (15)
	1977 - 79	Jens Flakstad (40)	Joh. L. Krohn (27)	Fr. Charlesen (26)	Thorolf Skran (40)	Rolf Johansen (15)	Thorleif Vaage (48)
	1979 - 81	Joh. L. Krohn (27)	�ge W. Lie (85)	H. Henriksen (15)	Th. Egeberg (27)	Leif Aasen (15)	Thorleif Vaage (48)
3)	1981 - 82	Joh. L. Krohn (27)	�ge W. Lie (85)	E. Ambj�rnsen (26)	Th. Egeberg (27)	Leif Aasen (15)	Anders Amundsen (40)
	1982 - 85	R. Ellingsen (15)	H. Henriksen (15)	Joh. W. Fraas (27)	Th. Egeberg (27)	Leif Aasen (15)	Anders Amundsen (40)
4)	1985 - 87	�ge W. Lie (85)	H. Henriksen (15)	Joh. W. Fraas (27)	Theo R�ve (15)	Bjørn Thorsen (40)	Helge Fl�kke (26)
					Theo R�ve (15)	John M�e (40)	Helge Fl�kke (26)

- 1) Reidar Løken (15) fungerte som Eks. HP de to første terminer.
- 2) Da Ragnar Berg ble utevnt til DDSS i 1970, fungerte Ingolf Vørrang som Eks HP 1970 - 71.
- 3) Da Joh. L. Krohn ble utevnt til DDSS i 1982, ble Rolf Ellingsen valgt til ny HP for resten av terminen  g gjenvalgt for neste termin.
- 4) Da Jens Flakstad ble utevnt til SDSS i 1982, fungerte Leif Th. Ambjørnsen som Eks HP i resten av denne terminen og hele neste termin.
- 5) Da Ragnar Berg ble utevnt til DDSS i 1970, fungerte Jens Flakstad som Storrepresentant fra 20.08.70.

LEIR NR. 8 VESTFOLD'S STORREPRESENTANTER

- 1962 - 66 Halvdan Feen (48)
- 1966 - 70 Ragnar Berg (27)
- 1970 - 74 Ragnar Berg (27)
- 1974 - 78 L. Th. Ambjørnsen (26)
- 1978 - 82 L. Th. Ambjørnsen (26)
- 1982 - 86 Rolf Ellingsen (15)

